

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตลาดโอ๊ะป่อย Creative dance performance reflects the value of local wisdom at Oh Poi Market

กัญชพร ตันทอง^{1*} กมลวรรณ จำรอง^{2*} กรองแก้ว แหลมนาค³ ญาดาวดี บรรจงเส้น⁴ ณัฐธินิชา เอ็บสูงเนิน⁵
เทวกฤต พรหมรักษา⁶ ธีรวิทย์ จิตตรีขันธ⁷ นริศรา ศรีดาคำ⁸ ปภาวรินทร์ จงถาษา⁹ อาภัสรา นนท์แก้ว¹⁰ และอรทัย ศรีกลาง¹¹.
Kanchapon Tunthong^{1*}, Kamonwan Chamrong^{2*} Krongkeaw Lamnak³, Yadawadee Banjogsen⁴, natthanicha
Aepsungnoen⁵, Thewakrit promraksa⁶, Theerawut jittrikhan⁷, Narisara Sridakham⁸ Paphawarin jongluecha⁹,
Apassara Nonkaew¹⁰ and Oathai Srikrang¹¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตลาดโอ๊ะป่อย ที่ต้องการสื่อให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตลาดโอ๊ะป่อย และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงพาณิชย์ โดยผ่านมิติการแสดง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาของวิถีชีวิตและความเชื่อของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงตามประเพณีกินข้าวห่อและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยง 2) เพื่อค้นหารูปแบบและสร้างองค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตและความเชื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยสร้างสรรค์โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย การศึกษาและสำรวจข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ สื่อสารสนเทศ แลการลงพื้นที่ศึกษาและสำรวจข้อมูลภาคสนาม และประสบการณ์ของผู้วิจัย โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหารูปแบบการสร้างสรรคนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตลาดโอ๊ะป่อย

คำสำคัญ : โอ๊ะป่อย การแสดง นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ กะเหรี่ยง

¹ นักศึกษาปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Bachelor's degree student in Thai Dance Studies, Faculty of Fine Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

² นักศึกษาปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Bachelor's degree student in Thai Dance Studies, Faculty of Fine Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

³ อาจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Assistant Professor, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

*Corresponding author email:

Abstract

The research article on dance shows the value of the local wisdom of the Oh Poi Market. The aim is to show the value of the local wisdom of the Oh Poi Market and to promote commercial value added through the performance dimension. 1) To study the history of Karen people's way of life and beliefs. Tradition of rice wrap and commercial value creation of Karen ethnic communities 2) to find patterns and composition of creative dance to promote tourism. Creative research using research tools includes the study and survey of academic documents, interviews, communications, information and field trips and researchers' experiences. The research was conducted to identify dance creation patterns that demonstrate the value of local wisdom in the market.

Keywords: Oh Poi, Performance, Dance, Create, Karen

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีกลุ่มชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยในพื้นที่ต่างๆ ครอบคลุม 15 จังหวัด ของประเทศไทย ตั้งแต่ภาคเหนือต่อเนื่องลงมาภาคกลางและภาคตะวันตก คือ กาญจนบุรี กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี แพร่ แม่ฮ่องสอน ราชบุรี ลำปาง ลำพูน สุโขทัย สุพรรณบุรี และอุทัยธานี โดย จิราภรณ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับกะเหรี่ยงไว้ว่า กะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้นเป็นกะเหรี่ยงที่ได้เดินทางอพยพมาจากประเทศพม่า โดยหนีภัยสงครามมาในช่วงรัชสมัยพระเจ้าอลองพญา (อ่องเจยะ) ที่ได้มีการทำสงครามกับชนชาติมอญ ทำให้ชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่าต้องหลบหนีอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศ ทั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงได้ปรากฏด้วยกันหลากหลายกลุ่มแต่ละกลุ่มมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป ซึ่งรวมไปถึงความแตกต่างของประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตการดำรงอยู่ในสังคมอีกด้วย กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มย่อย คือ สะกอ หรือยางขาว โป ปะโอ หรือ ตองสูง และบะเว หรือคะยา (จิราภรณ์ กาญจนสุพรรณ, 2562)

กะเหรี่ยงจังหวัดราชบุรี คือ กะเหรี่ยงโป เป็นกลุ่มกะเหรี่ยงที่มีจำนวนมากมีวิถีการดำรงอยู่ที่เรียบง่าย ทั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ ด้วยภูมิปัญญาที่จะต้องพึ่งพิงอาศัยกับธรรมชาติเป็นหลัก นิยมสร้างบ้านใกล้แหล่งน้ำ กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงแต่เดิมนั้นนับถือผีมีการบวงสรวงและเซ่นสังเวยอย่างเคร่งครัด ภายหลังก็ยังคงความเชื่ออยู่ไม่น้อย เช่น ความเชื่อเรื่องขวัญ กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงจะมีความเชื่อว่าคนจะมีขวัญประจำตัวอยู่ หากบุคคลได้ตายไปแล้วจะทำให้ขวัญหายไป อีกทั้งยังมีความเชื่อว่า ขวัญคนเรานั้นสามารถหนีไปยังที่ต่างๆ ได้ ซึ่งอาจถูกทำร้ายหรือยึดโยงไว้ ส่งผลให้คนที่เป็เจ้าของนั้นต้องเจ็บไข้ได้ป่วย วิธีการรักษาขวัญหนีคือ การเรียกขวัญให้กลับคืนสู่คนที่เป็เจ้าของขวัญ (จิราภรณ์ กาญจนสุพรรณ, 2562) ทั้งนี้ วรรธยา ได้กล่าวถึงประเพณีว่า ประเพณีผูกข้อมือเรียกขวัญกินข้าวห่อหรือเรียกสั้นๆ ว่า “ประเพณีกินข้าวห่อ” จัดขึ้นในเดือนสิงหาคมของทุกปี ในสมัยก่อนภาษากะเหรี่ยงเรียกประเพณีกินข้าวห่อว่า “ไคจั่ว หล่าคอก” มีความหมายว่า ผูกแขนเรียกขวัญเดือน 9 แต่ปัจจุบัน ชาวกะเหรี่ยงอำเภอสวนผึ้งมักจะสื่อสารกันในภาษากะเหรี่ยงว่า “อั้งหมี่ถ่อง” แปลว่า กินข้าวห่อ ซึ่งประเพณีกินข้าวห่อจะมีทั้งหมด 3 วัน โดยจะต้องเตรียมพิธีกรรมเรียกขวัญทั้งหมดให้เสร็จภายใน 2 วัน ซึ่งในช่วงพบค่ำในวันที่ 2 จะทำพิธีเรียกขวัญก่อน 1 รอบ และในวันที่ 3 ซึ่งจะทำพิธีเรียกขวัญกันอีกครั้งซึ่งประกอบด้วยการผูกแขนด้ายแดง เรียกขวัญด้วย “ด้าย” หรือเครื่องเซ่นไหว้ 5 อย่าง เรียกขานด้วยเครื่องประดับประจำตัวของแต่ละคนในครอบครัวและการเรียกร้องด้วยข้าวหอมกลางซึ่งจะทำกับเด็กเล็กเท่านั้น (วรรธยา สารศาณิน, 2559) และยังมีอีกความเชื่อหนึ่งที่มีชื่อเรียกว่า คังดั่ง (ไยแมงมุม) คังดั่งเป็นภาษากะเหรี่ยง มีความหมายว่า ไยแมงมุม ซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับคังดั่งว่า เมื่อเดินทางเขาป่าหากพบเห็นคังดั่งระหว่างทาง ทำความเคารพสักการะโดยถือว่าเป็นการขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เจ้าที่เจ้าทาง เจ้าป่าเจ้าเขา ช่วยปกป้องรักษาคุ้มครองให้ปลอดภัย นอกจากความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนแล้วนั้น ในด้านการแต่งกายชาวกะเหรี่ยงแต่ละกลุ่ม นับว่ามีเอกลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นกลุ่ม (จิราภรณ์ กาญจนสุพรรณ, 2562) ภัทรพงศ์ ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเสื้อผ้าของกะเหรี่ยงไว้ว่า เสื้อผ้าที่ใช้ใส่ของชาวกะเหรี่ยงอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ลายผ้าในการทอผ้าส่วนใหญ่มักจะทอเป็นลายคันดั่ง เสื้อ 1 ตัว มีการใช้ระยะเวลาทอประมาณ 2 สัปดาห์และในระยะเวลาในการทอขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลายผ้าที่ทอ ในลายผ้าของผู้หญิงจะมีลายดอกอยู่ในชุดนั้นๆ ส่วน

ลายเสื้อผ้าของผู้ชายจะเป็นลายเส้นแนวนอนหรือแนวตั้ง และการแต่งตัวของผู้ชายท่อนบนใส่เสื้อสีแดง ท่อนล่างนุ่งโจงกระเบน ในส่วนของผู้หญิงที่ยังไม่มีครอบครัวมักใส่เป็นชุดเดรสสีขาว ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะต้องสวมใส่ผ้าถุงสีแดงเสื้อสีดำ (ภัทรพงศ์ วงกิจเกษม, สัมภาษณ์ : 2567) ซึ่งเสื้อผ้าที่ชาวกะเหรี่ยงทอด้วยมือ ไม่เพียงแต่ทอเพื่อใช้ใส่กันแต่ในชาวกะเหรี่ยงเท่านั้นแต่นำเสื้อผ้าเหล่านี้ไปต่อยอดที่ตลาดโอ๊ะป่อย โอ๊ะป่อย เป็นภาษากะเหรี่ยงแปลว่า ‘พักผ่อน’ ซึ่งตลาดโอ๊ะป่อยเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ที่สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง มีผลิตภัณฑ์จากชาวบ้าน เสื้อผ้าทอด้วยมือ และได้สัมผัสวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงผ่านอาหาร งานหัตถกรรม และบรรยากาศที่อบอุ่นของตลาด

ตลาดโอ๊ะป่อย ตั้งอยู่ในตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ตลาดแห่งนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของบรรดาผู้ประกอบการและภาครัฐท้องถิ่น มีแนวคิดและอุดมการณ์ที่มุ่งเน้นความยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งพัฒนาแต่ยังคงไว้ซึ่งความดั้งเดิมของสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิต โดยการนำจุดเด่นทางวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ทัศนียภาพและบรรยากาศที่ร่มรื่นมาสร้างอัตลักษณ์ในการนำเสนอการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย ภายในตลาดถูกตกแต่งด้วย “คลังดัง” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ในประเพณี “สรงทะเล” ด้านการจำหน่ายอาหารพื้นถิ่นที่หาทานได้ยาก ด้านงานฝีมือและสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการแต่งกายด้วยผ้ากะเหรี่ยงทอมือ และการสื่อสารด้วยภาษากะเหรี่ยง สื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงนอกจากนี้ยังได้มีการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา คือ กิจกรรมตักบาตรพระล่องแพ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมตักบาตรพระล่องแพแห่งแรกในประเทศไทยที่สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับตลาดแห่งนี้จนได้ชื่อว่า “ตลาดเช้าริมธาร” และยังได้รับเลือกเป็น “ชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP ตลาดนวัตวิถีบ้านท่ามะขาม” ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก และอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญ คือ แนวคิดตลาด Zero Waste คือการออกกฎระเบียบ งดใช้โฟมและพลาสติก และจัดการขยะในพื้นที่ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด สร้างความเป็นเอกลักษณ์ และถือเป็นเสน่ห์อันโดดเด่นให้กับตลาดแห่งนี้ (บุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์, 2565) ตลาดโอ๊ะป่อยให้ความสำคัญต่อการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม รักษาความสงบของพื้นที่ และมีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ เสื้อผ้าและการประกอบอาชีพของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในพื้นที่นั้น และในตลาดโอ๊ะป่อยนั้นยังมีวัฒนธรรมตอนเช้า คือ การตักบาตรพระล่องแพ เป็นชิคเนเจอร์ของตลาดโอ๊ะป่อย

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ออกแบบการแสดงผลงานศิลปสร้างสรรค์โอ๊ะป่อย ภายใต้ชื่อเรื่อง “เรื่องการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตลาดโอ๊ะป่อย” โดยมีองค์ประกอบของการแสดง ดังนี้ การออกแบบการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลาท่าทาง การออกแบบเพลงและดนตรี การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบอุปกรณ์การแสดง การออกแบบแสง และการออกแบบพื้นที่การแสดง โดยคำนึงถึงแนวคิดและแรงบันดาลใจของคณะผู้วิจัย ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเห็นว่า ตลาดโอ๊ะป่อย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน มีวัฒนธรรมที่น่าสนใจจึงได้นำความเป็นตลาดโอ๊ะป่อย มาจัดทำการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์สร้างสรรค์ โดยตั้งชื่อชุดการแสดงว่า “โอ๊ะป่อย” ซึ่งหมายความว่า “พักผ่อน” โดยนำเสนอวิถีชีวิต ประเพณี การแต่งกาย การประกอบอาชีพของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ถ่ายทอดความหมาย และอารมณ์ผ่านการสร้างสรรค์เพลงขึ้นมาใหม่ มีเครื่องดนตรีหลากหลายชนิด รวมถึงด้านลีลาท่าทางที่ผสมผสานระหว่างท่ารำนานาฏศิลป์และท่าทางธรรมชาติให้เข้าด้วยกัน คณะผู้วิจัยคาดหวังว่าการแสดงผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด โอ๊ะป่อย ชุดนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตลาดโอ๊ะป่อยของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี และตระหนักถึงคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตลาดโอ๊ะป่อย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของวิถีชีวิตและความเชื่อของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงตามประเพณีกินข้าวห่อและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยง
2. เพื่อค้นหารูปแบบและสร้างองค์ประกอบการแสดงผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิต และความเชื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิด / ทฤษฎีในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์
ที่มา : กัญชพร ต้นทอง และคณะ.

วิธีวิจัย

1. ขั้นศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย บทความ วารสารและสื่อสารสนเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับตลาดโอ๊ะป่อย และงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ตลาดโอ๊ะป่อย ชุมชน ณ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยศึกษาจากคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ที่ตลาดโอ๊ะป่อย
3. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลโดยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร ข้อมูลภาคสนามในการสัมภาษณ์ และข้อมูลในรูปแบบงานวิจัยสร้างสรรค์ นำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์
4. การสร้างสรรค์และการเผยแพร่ผลงาน โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ
 - 4.1 โดยการทดลองและปฏิบัติการคิดเพื่อค้นหารูปแบบและพัฒนาการแสดงตามองค์ประกอบการแสดง 8 ประการ คือ 1) การออกแบบการแสดง 2) การคัดเลือกนักแสดง 3) การออกแบบลีลาท่าทาง 4) การออกแบบเพลงและดนตรี 5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 6)การออกแบบอุปกรณ์การแสดง 7) การออกแบบแสง 8) การออกแบบพื้นที่การแสดง
 - 4.2 การตรวจสอบผลงาน ได้นำเสนอรูปแบบการแสดงเพื่อขอคำปรึกษาแลข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ เพื่อนำมาพัฒนาในกระบวนการสร้างผลงาน รวมทั้งการประเมินและแสดงความคิดเห็นต่อผลงานหลังจากการนำเสนอ
 - 4.3 การจัดแสดงผลงานโดยนำผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์โอ๊ะป่อยเผยแพร่ต่อสาธารณชน

ผลการวิจัย

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตลาดโอ๊ะป่อย ได้ทำการสรุปผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 3 วัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของวิถีชีวิตและความเชื่อของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงตามประเพณีกินข้าวห่อและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยง และ 2. เพื่อค้นหารูปแบบและสร้างองค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิต และความเชื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของวิถีชีวิตและความเชื่อของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงตามประเพณีกินข้าวห่อและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยง จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัย บทความ วารสาร สื่อสารสนเทศอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญและคุณค่าของตลาดโอ๊ะป่อย จากการสัมภาษณ์พบว่า ตลาดโอ๊ะป่อย โอ๊ะป่อย เป็นภาษากะเหรี่ยงแปลว่า ‘พักผ่อน’ ซึ่งตลาดโอ๊ะป่อยเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ที่สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยง มีผลิตภัณฑ์จากชาวบ้าน สังคมไทยในปัจจุบันมีการอยู่ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่ตั้งถิ่นฐานใน 15 จังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งมีต้นกำเนิดจากการอพยพหนีภัยสงครามจากประเทศพม่าในสมัยพระเจ้าอลองพญา กะเหรี่ยงในประเทศไทยสามารถจำแนกเป็น 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ สะกอ ปะโอ และบะเว โดยเฉพาะกลุ่มกะเหรี่ยงโปในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีจำนวนมาก และยังคงรักษาวิถีชีวิต เอกลักษณ์ ประเพณี ความเชื่อ และการแต่งกายที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้อย่างชัดเจน หนึ่งในประเพณีสำคัญคือ “ประเพณีกินข้าวห่อ” หรือ “อั้งหมี่ถ่อง” ซึ่งมีพิธีกรรมผูกข้อมือเรียกขวัญ รวมถึงความเชื่อเกี่ยวกับ “ขวัญ” และ “คังคัง” (โยแมงมุม) ที่แสดงให้เห็นถึงความผูกพันกับธรรมชาติและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังสะท้อนผ่านการทอผ้าแบบดั้งเดิม ที่มีลายเฉพาะ เช่น “ลายคังคัง” ซึ่งนำมาใช้ทั้งในชีวิตประจำวันและในกิจกรรมทางวัฒนธรรม ตลาดโอ๊ะป่อย เป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงไปในพื้นที่ ผ่านการจำหน่ายสินค้า ภูมิปัญญา งานหัตถกรรม เสื้อผ้าทอมือ และอาหารพื้นถิ่น อีกทั้งยังมีแนวทางการจัดการที่ยั่งยืนตามแนวทาง Zero Waste โดยมีจุดเด่นคือ “กิจกรรมตักบาตรพระล่องแพ” ซึ่งกลายเป็นชิกเนเจอร์ของตลาดและดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

คณะผู้วิจัยได้นำเอกลักษณ์ของตลาดโอ๊ะป่อยมาถ่ายทอดผ่านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยชุด “โอ๊ะป่อย” ที่นำเสนอวิถีชีวิต ประเพณี การแต่งกาย และการประกอบอาชีพของชาวกะเหรี่ยง โดยใช้ลีลาท่าทางที่ผสมผสานท่าทางการเคลื่อนไหวทางธรรมชาติร่วมกับนาฏศิลป์ไทย พร้อมการออกแบบองค์ประกอบต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อสื่อสารคุณค่าทางวัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่นและชาติ

2. เพื่อค้นหารูปแบบและสร้างองค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิต และความเชื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยถ่ายทอดผ่านผลงานการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์โอ๊ะป่อย ตามองค์ประกอบการแสดง 8 ประการ คือ 1) การออกแบบการแสดง 2) การคัดเลือกนักแสดง 3) การออกแบบลีลาท่าทาง 4) การออกแบบเพลงและดนตรี 5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 6) การออกแบบอุปกรณ์การแสดง 7) การออกแบบแสง และ 8) การออกแบบพื้นที่การแสดง

1) การออกแบบการแสดง

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์โอ๊ะป่อย ผู้วิจัยได้การออกแบบการแสดงจากชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในตลาดโอ๊ะป่อย ตั้งแต่สมัยก่อนโดยมาจากวิถีชีวิต ความเชื่อ การแต่งกาย การประกอบอาชีพของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่อยู่ในโอ๊ะป่อย โดยการแสดงนั้นแบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง เป็นการนำเสนอการแสดงที่สื่อถึง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงสมัยก่อน

ภาพที่ 2 วิถีชีวิต

ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

ช่วงที่ 2 พิธีผูกข้อมือเรียกขวัญกินข้าวห่อ เป็นการนำเสนอการแสดงประเพณีและความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง คือ ประเพณีการเรียกขวัญ และความเชื่อเกี่ยวกับคังดั่ง

ภาพที่ 3 ความเชื่อ

ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

ช่วงที่ 3 การทอผ้า เป็นการนำเสนอการแสดงทอผ้า และความงดงามของลวดลายผ้าชาวกะเหรี่ยง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 4 การประกอบอาชีพของชาวกะเหรี่ยง

ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

ช่วงที่ 4 การเปิดตลาดโอ๊ะป่อย เป็นการนำเสนอการแสดงเข้าสู่การเปิดตลาดโอ๊ะป่อยโดยการแสดงจะเป็นการนำเสนอสินค้าที่เป็นสินค้า OTOP ของตลาดและนำเสนอการตักบาตรพระล่องแพที่เป็น Signature ของตลาดที่อยาคนำเสนอ

ภาพที่ 5 วิถีชีวิต

ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

2) การคัดเลือกนักแสดง การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์โอ๊ะป่อย ผู้วิจัยได้ใช้นักแสดงหลักทั้งหมด 14 คน เป็นนักแสดงหญิง 8 คน นักแสดงชาย 6 คน และนักแสดงประกอบ 2 คน โดยคัดเลือกจากนักแสดงจากลักษณะทางกายภาพ ทักษะ มีความคล่องตัว ความสามารถทางด้านการแสดง และเคลื่อนไหวร่างกายให้เหมาะสมกับชุดการแสดงซึ่งมีคุณสมบัติของความยืดหยุ่นหรือความคล่องตัวของการใช้ร่างกายตามลักษณะการแสดงแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และกล้าแสดงออก

ภาพที่ 6 นักแสดงหญิง

ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

ภาพที่ 7 นักแสดงชาย

ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

ภาพที่ 6 พระ (นักแสดงประกอบ)
ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

ภาพที่ 7 ผู้ใหญ่บ้าน (นักแสดงประกอบ)
ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

ภาพที่ 8 นักแสดงทั้งหมด
ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

ภาพที่ 9 ลีลาท่าทางการแสดงสร้างสรรค์
ที่มา : กัญชพร ตันทอง และคณะ.

3) การออกแบบลีลาท่าทาง

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ไอ้ป๋วย ได้แนวคิดการออกแบบลีลาท่าทางจากการศึกษาข้อมูลในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีผูกข้อมือ เรียกขวัญกินข้าวห่อ การแต่งกาย การประกอบอาชีพของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสู่ความเป็นตลาดไอ้ป๋วย โดยลีลาท่าทางมีการผสมผสานระหว่างท่าทางด้านนาฏศิลป์ และท่าทางธรรมชาติให้เข้าด้วยกันอย่างงดงาม

4) การออกแบบเพลงและดนตรี

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ไอ้ป๋วย ผู้วิจัยได้การออกแบบเพลงและดนตรีผู้วิจัยได้ออกแบบเป็น 4 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 มีแนวคิดจากความเป็นอยู่ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโดยท่วงทำนองเพลงจะมีเสียง ลำธาร เสียงนก และเสียงที่ให้ความรู้สึกถึงการใช้ชีวิต การหากินของชาวกะเหรี่ยงในยามเช้า

ช่วงที่ 2 มีแนวคิดมาจากการประกอบพิธี ประเพณีผูกข้อมือเรียกขวัญกินข้าวห่อ โดยท่วงทำนองเพลงช่วงแรกจะให้ความรู้สึกนิ่ง จากนั้นจะเข้าสู่ช่วงประกอบพิธี ทำนองเพลงจะปรับอารมณ์ให้มีความขลังและเร็วขึ้นเพื่อสื่อถึงความเชื่อของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

ช่วงที่ 3 มีแนวคิดมาจากรีการทอผ้า และพิธีเซ่นเสี้ยวผ้าของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โดยช่วงทำนองเพลงจะให้ความรู้สึกเพลิดเพลินและรื่นเริงสื่อถึงการทอผ้า

ช่วงที่ 4 มีแนวคิดจากการตักบาตรพระล่องแพ และการเปิดตลาดไอ้ป๋วย โดยทำนองเพลงช่วงแรกจะให้ความรู้สึกถึงความสงบ จากนั้นจะเข้าสู่ช่วงการเปิดตลาด ทำนองเพลงจะปรับอารมณ์ให้มีความสนุกสนาน ครึกครื้น เพื่อสื่อถึงการเปิดตลาดไอ้ป๋วย

5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ไอ้ป๋วย ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องแต่งกายของนักแสดงการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ไอ้ป๋วย คณะผู้วิจัยได้แนวคิดจากลายผ้าของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

จังหวัดราชบุรีเป็นหลักในการตัดเย็บ มาประยุกต์ให้กับการแต่งกายในปัจจุบัน โดยเครื่องประดับนั้นจะเป็นเครื่องประดับเงิน เนื่องจากมีแนวคิดมาจากชาติพันธุ์กะเหรี่ยง จังหวัดราชบุรี ใส่เป็นเครื่องประดับเงินในงานสำคัญๆ และเอื้อต่อลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวของนักแสดง

ภาพที่ 10 การแต่งกายหน้า-หลัง

ที่มา : กัญชพร ต้นทอง และคณะ.

จากภาพที่ 10 การแต่งกายของนักแสดงหญิงและนักแสดงชายแต่งกายในลักษณะที่คล้ายกัน นักแสดงหญิง เสื้อใช้ผ้าดซเซต ขอบเสื้อและผ้าที่สวมคอก่อนนั้นใช้ลายผ้าพื้นเมืองชาวกะเหรี่ยงราชบุรี ส่วนกางเกงนั้นใช้ผ้าฮานาโกะปลายกางเกง

เย็บลายผ้าพื้นเมืองของชาวกะเหรี่ยงราชบุรีใส่เข้าไป ส่วนผ้าที่ติดขอบกางเกงอยู่นั้นใช้ผ้าลายพื้นเมืองชาวกะเหรี่ยงราชบุรีเช่นกัน ในส่วนของปกแขนนั้นใช้ผ้าชีฟองไล่สี

นักแสดงชายแต่งกายเสื้อใช้ผ้าดัดซเซต ขอบ-ลายเสื้อและผ้าที่สวมคอกอยู่นั้นใช้ลายผ้าพื้นเมืองชาวกะเหรี่ยงราชบุรี ส่วนกางเกงนั้นใช้ผ้าฮานาโกะปลายกางเกงเย็บลายผ้าพื้นเมืองของชาวกะเหรี่ยงราชบุรีใส่เข้าไป ส่วนผ้าที่ติดขอบกางเกงอยู่นั้นใช้ผ้าลายพื้นเมืองชาวกะเหรี่ยงราชบุรีเช่นกัน

ภาพที่ 11 พระ ใส่จีวร
ที่มา : กัญชพร ต้นทอง และคณะ.

ภาพที่ 12 ผู้ใหญ่บ้าน ใส่เสื้อกะเหรี่ยงและหมวกผ้าขาวม้า
ที่มา : กัญชพร ต้นทอง และคณะ.

6) การออกแบบอุปกรณ์การแสดง

สำหรับอุปกรณ์การแสดงสร้างสรรค์ไอ้ะปอย คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้อุปกรณ์ที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการแสดง ประกอบด้วย โง เขาควย คังดั่ง ข้าวห่อ ด้ายแดงด้ายขาว แพ และขันโตก

ภาพที่ 13 โง
ที่มา : กัญชพร ต้นทอง และคณะ.

ภาพที่ 14 ขันโตก, ด้ายแดง-ขาว, ข้าวห่อ
ที่มา : กัญชพร ต้นทอง และคณะ.

ภาพที่ 15 คังดั่ง
ที่มา : กัญชพร ต้นทอง และคณะ.

ภาพที่ 16 แซ่, เขาควาย
ที่มา : กัญชพร ต้นทอง และคณะ.

7) การออกแบบแสง

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์โอะปอย ผู้วิจัยได้กำหนดแสงสำหรับประกอบการแสดงในแต่ละช่วงเพื่อสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึก สร้างจินตนาการ และบรรยากาศการให้สมบุรณ์ขึ้น เน้นจุดสนใจของการแสดงเป็นสำคัญลักษณะเด่นของแต่ละช่วงอารมณ์ และการเคลื่อนไหวของแสงที่สัมพันธ์กับการแสดง

	นึ่ง สงบ สีส้มอ่อนๆยามเช้า เวลา 0.01
	นึ่งสงบ สีส้มอ่อนๆยามเช้า เวลา 0.14
	นึ่ง สงบ สีเหลืองผสมสีแดง เวลา 0.44

ปลุกผักหาปลา
สีฟ้าสาดด้วยไฟสีขาว
เวลา 1.17

ปลุกผักหาปลา
สีฟ้าสาดด้วยไฟสีขาว
เวลา 1.29

เข้าสู่พิธี
ไฟรอบๆสีแดงตรงกลางสีขาวปนส้ม
เวลา 2.06

เริ่มสนุก
สีฟ้าผสมส้ม
เวลา 3.14

	เริ่มสนุกฟรีเซินสินค้า สีฟ้าผสมเขียว เวลา 3.22
	พาททอผ้า สีฟ้าผสมเขียว เวลา 4.14
	ทอผ้า สีฟ้าผสมเหลือง เวลา 4.47
	ทอผ้า สีฟ้าผสมเหลือง เวลา 5.29

	ทอผ้า สีฟ้าผสมเขียว เวลา 5.44
	ทอผ้า ฟ้าผสมเหลือง เวลา 5.55
	ทอผ้า ฟ้าผสมเหลือง เวลา 6.10
	ทอผ้า ฟ้าผสมเหลือง เวลา 6.17

	ทอผ้า ฟ้าผสมเหลือง เวลา 6.22
	ทอผ้า สีส้มอ่อนผสมสีเหลืองสดไฟสีขาว เวลา 6.30
	เข้าสู่พาท4 สีส้มอ่อนผสมสีเหลืองสดไฟสีขาว เวลา 6.39
	เริ่มสนุก ส้มอ่อนผสมสีเหลืองสดไฟสีขาว เวลา 7.00
	สนุกมาก ไฟหลากสีกระพริบเป็นไฟสนุก เวลา 7.13

	สนุกมาก ไฟหลากสีกระพริบเป็นไฟสนุกและฉายไฟโซ โล่ไปที่คนตรงกลาง เวลา 7.47
	ฟิลหนัง ใหญ่ ไฟหลากสีกระพริบเป็นไฟสนุก ไฟขาวสาดไปที่ ป้าย เวลา 6.03
	สนุก ไฟหลากสีกระพริบเป็นไฟสนุก เวลา 8.22
	สนุก ไฟหลากสีกระพริบเป็นไฟสนุก เวลา 8.29

	สนุก ไฟหลากสีกระพริบเป็นไฟสนุก เวลา 8.36
	สนุก ไฟหลากสีกระพริบเป็นไฟสนุก เวลา 8.45
	สนุก ไฟสีส้มอ่อนผสมเหลืองสาดไฟสีขาวเข้าด้านหน้า เวลา 8.50

8) การออกแบบพื้นที่การแสดง

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์โอะปอย ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การแสดงจากเรื่องราว และ จำนวนผู้แสดงให้เหมาะสม และสัมพันธ์กัน ทั้งท่วงท่าการแสดง การแปรแถว โดยมีการกำหนดจุดให้นักแสดง เพื่อเน้นความสำคัญของเรื่องราวในแต่ละพาร์ท ให้เรื่องราวสมบูรณ์มากขึ้น

อภิปรายผล

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของตลาดโอะปอย ได้ทำการอภิปรายผลข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 3 วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของวิถีชีวิตและความเชื่อของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงตามประเพณีกินข้าวห่อ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ของชุมชนชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยง ตลาดโอะปอยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่โดดเด่น ตลาดโอะปอยมีแนวคิดความยั่งยืน คนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่ยังคงสืบทอดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิม ด้วยเหตุนี้จึงได้นำทุนทางทรัพยากรของชุมชนมาผสมผสานกับทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง มานำเสนอให้เห็นภายในตลาดโอะปอย เช่น ผ้าทอกะเหรี่ยงพื้นเมือง อาหารพื้นถิ่น การเป่าเขาสัตว์ และสินค้าที่ระลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้นำประเพณีท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เช่น ประเพณีอั้งหมีถ้อง และประเพณีช่งทะเลเต็ง เป็นต้น มาออกแบบเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อมุ่งปลูกฝังให้เกิดความศรัทธาต่อพุทธศาสนาผ่านการทำกิจกรรม และเพื่อเชิดชูคุณค่าทางวัฒนธรรม ยังคงอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ยังคงเอกลักษณ์เดิม สินค้าที่จำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน มีร้านค้าสร้างขึ้นจากวัสดุธรรมชาติ

ภายในพื้นที่ตกแต่งด้วยต้นไม้และโคมแขวน และมีการจัดแสดงศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวไทย-ยวน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภาวิณี กิตติวินิต (2564) พบว่า ชุมชนตำบลลิดลมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน มีการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมชุมชน และชุมชนได้ดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอยู่เสมอและมีการคงสภาพเดิม ของวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน ชุมชนมีการผลิตสินค้าโดยชุมชนและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น มีร้าน ขายของที่ระลึก ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์การแสดงขึ้นมาที่มีชื่อชุดการแสดงว่า โื้อะป๋อย ผู้วิจัยได้นำเอกลักษณ์ของตลาดโื้อะป๋อย ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต ความเชื่อ การแต่งกาย การประกอบอาชีพ ได้นำมาทำการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ให้ผู้คนได้รู้จักตลาดโื้อะป๋อยมากขึ้น

2. เพื่อค้นหารูปแบบและสร้างองค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์สื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิต และความเชื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์โื้อะป๋อย พบว่ามีขั้นตอนวิธีการในการสร้างสรรค์ผลงาน 7 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแนวความคิด 2) การสร้างสรรค์ทำนองเพลง 3) การคัดเลือกผู้แสดง ดนตรีประกอบ 4) การออกแบบกระบวนการท่ารำละครการแปรแถว 5) การออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ 6) นำเสนอผลงานต่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ 7) เผยแพร่สู่สาธารณชน ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทาง (2568) ศึกษาเรื่องวิธีการและรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานพบว่า มีขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ การคิดหัวข้อ การหาข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน กำหนดรูปแบบ หาเพลงดนตรีประกอบ คัดเลือกผู้แสดง ประดิษฐ์ท่ารำ ออกแบบเครื่องแต่งกาย และการออกแบบฉากแสงสีเสียง ซึ่งสอดคล้องกับวิภากรพร (2557) การคิดรูปแบบการแปรแถว พบว่า มีรูปแบบการแปรแถว 5 ลักษณะ คือ แกวขนานกับผู้ชม แกวทแยงมุม แกวแบบสมดุและไมสมดุ แกวแบบกลุ่มและแบบตอน ซึ่งเป็นไปตามการใช้พื้นที่และทิศทางที่ผู้แสดงเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งของคนดู ตามหลักทฤษฎีการเคลื่อนไหว คือ การเข้าหาคนดู เป็นการเรียกร้องความสนใจ นำเกรงขาม แสดงความยิ่งใหญ่ การขานานกับคนดูเน้นให้คนดูในจุดต่างๆ มองเห็นผู้แสดงได้เท่าๆ กัน เป็นการนำสายตาจากคนดูไปสู่อีกจุดหนึ่ง การทแยงมุมกับคนดู แสดงความผูกพัน ความอ่อนโยน ความสามัคคี การฉวัดเฉวียนหรือเลี้ยวไปมาแสดง ความปราดเปรียว การยกสูงแสดงความเบา ความสง่างาม ความยิ่งใหญ่ เป็นต้น (สุพล วิรุฬห์รักษ์. 2549)

การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์โื้อะป๋อยจึงเป็นผลลัพธ์ของการบูรณาการกระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะกับบริบทท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชนผ่านท่ารำ เครื่องแต่งกาย ดนตรี และการใช้พื้นที่ในการแสดงอย่างมีหลักการและแบบแผนตามที่ได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ที่สื่อให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ โดยผ่านการแสดงสร้างสรรค์โื้อะป๋อย โดยการบูรณาการศาสตร์หลายแขนง ทั้งด้านนาฏศิลป์ ด้านทัศนศิลป์ และด้านดุริยางคศิลป์ เพื่อนำรูปแบบการแสดงตามองค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์ 8 องค์ประกอบ ถือเป็นผลงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่ใช้น่าสนใจ และต้องการสื่อให้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในชุมชนของสถานที่ท่องเที่ยวตลาดโื้อะป๋อย อีกทั้งยังมีความสำคัญทางสังคมที่สามารถส่งเสริมการสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์การท่องเที่ยว และสอดแทรกอยู่ในวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งในกระบวนการทำงานผู้วิจัยจึงต้องสามารถที่จะสร้างสรรค์ ผลงานไปพร้อมกับการทำงานวิจัย กล่าวคือต้องสามารถอธิบายที่มา วิชิตคิด เหตุ และผลของการทำงานได้ในทุกขั้นตอน โดยต้องอาศัยหลักฐานจากแหล่งข้อมูลการอ้างอิงที่เชื่อถือได้และควรเป็นข้อมูลในชั้นปฐมภูมิ ผู้วิจัยจึงเตรียมตัวในการศึกษา อีกทั้งสามารถที่จะสร้างผลงานนั้นให้มีคุณภาพทั้งในเชิงวิชาการและด้านสุนทรียะทางศิลปะที่สามารถนำไปพัฒนาศักยภาพความคิดสร้างสรรค์สำหรับบุคคลที่สนใจศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และด้านอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้การวิจัยครั้งต่อไป ควรมุ่งเน้นพัฒนาการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์การแสดงให้การท่องเที่ยวและกิจกรรม เพื่อนำปัจจัยที่ได้ไปพัฒนาตลาดโื้อะป๋อยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ กาณจนสุวรรณ, วรรณวีร์ บุญคุ้ม และคณิต เขียนวิชัย. (2563). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ร่วมเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมกะเหรี่ยง : กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงจังหวัดราชบุรี”. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 14(2), 67.
- ณัฐนันท์ จันนินวงศ์. “การออกแบบลือนานาภูมิศิลป์ไทยของอาจารย์สุวรรณ ชลานุเคราะห์ ศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2533”. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1(1), 32.
- วรัญญา สารสาสน์. (2559). “การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสื่อพื้นบ้าน : กรณีศึกษาถิ่นข้าวหอมของชาวกะเหรี่ยงอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี”. วิทยานิพนธ์วารสารมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์ และอัญชัญ ตันตเทศ. (2566). “แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยจังหวัดราชบุรี”. วารสารการนิเทศบุคคลและนวัตกรรมการท่องเที่ยว, 9(7), 2-3.
- ภัทรพงศ์ วงกิจเกษม. ผู้ใหญ่บ้านตลาดโอ๊ะป่อย. 2567. สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม
- วิภาพร ฝ่ายเพ็ญ. (2557). “การสร้างสรรค์พื้นบ้านอีสาน : กรณีศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 196.
- สุพล วิรุฬห์รักษ์. (2543). นาฏศิลป์ปริทรรศน์. กรุงเทพฯ: ห้องภาพสุวรรณ
- ศุภาวิณี กิตติวินิต. (2564). ความพร้อมและศักยภาพทรัพยากรที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลลิ้นจี่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 16(1), 22-32.